

1. LEARN FROM YOUR ELDERS

The video is a powerful example of the importance of learning from our elders. Mr. Amram Deitch had so much to share with the younger generation. He learned so many lessons from events in his life that we might never experience. There may never be another good way for us to hear these messages. As Rabbi Gold says, “I can’t help but wonder, and even worry, who will teach our children about what sacrifice means.” Although we might intuitively feel that learning from the experience of our elders is a good idea, are there any sources in Judaism that discuss this?

1.1

There sure are! In fact, the basic concept exemplified in the video is explicitly mentioned in a pasuk in the Torah. In Parshas Ha’azinu, Moshe offers the Jewish nation some advice on how to avoid making mistakes when it comes to serving Hashem. He says to ask your father and your elders. They can be your guides.

DEVARIM 32:7

זכר ימות עולם בינו שנות דר ודר שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך

Rav Shimshon Raphael Hirsh explains the Pasuk beautifully, clarifying how the earlier generations are able to help educate the younger ones.

RAV SHIMSHON RAFAEL HIRSCH

שאל אביך ויגדך: שאל את אביך על ההיסטוריה שלך... הוא יציג אותה לנגדך כפי שעודנה חיה בלבו: זקניך ויאמרו לך: זקניך שקנו חכמה ודעת יפתרו לך את פשר ההיסטוריה שלך; הם יבארו לך את מקורך ואת שליחותך ההיסטורית מתוך ההקשר עם התעיות ותקופות החינוך של דורות העבר

There is nothing new under the sun. The earlier generations have experienced historical patterns and can advise the younger generations on how to avoid repeating the mistakes of the past. This includes national and world history and their own personal experiences. Therefore, when you have a question, first you ask the fathers. As Rav Hirsch says, they will be able to present the story to you “as it still lives in their heart.” There is nothing that can compare to a first-hand account. Then you ask your elders, they will be able to use their wisdom to explain to you how to connect your present with past occurrences.

1.2

The Sefer Ikarim emphasizes that the idea of the above Pasuk is the backbone of Judaism throughout the generations! Hashem only made miracles and communicated directly with earlier generations, but the messages transmitted are meant for us too, and we have to tap into it through them. He focuses in this quote on the experience of Matan Torah. We were not there, but we can and must connect to the past by connecting with our elders. The ones who were there taught the next generation, and each Dor passes on the truth of the Torah to the next Dor.

SEFER IKARIM – 1:19

קבלה נמשכת מאב לבן, וזה ודאי ראוי להאמין בו, קרוב אל מה שיעיד עליו החוש למאמין ההוא, אף על פי שלא יאמתהו השכל... ואף על פי כן נתאמת בנסיון בשעת מתן תורה שכל ישראל חכמיהם וטפשיהם וקצרי הקומה עם רמי הקומה... כולם הגיעו למעלת הנבואה ושמעו קול אלקים חיים... אף על פי שהשכל לא יאמין זה, הנה הוא אמת גמור אחר שהעיד עליו הנסיון, ובאה הקבלה בזה נמשכת מאב אל בן, אי אפשר להכחישו, לפי שהוא מבואר, שאין בעולם מי שיאהב את האדם יותר מאביו, ולזה הקבלה שתבא נמשכת מאב לבן, ראוי שיצוייר הדבר ההוא בלב הבן ציור חזק לא ידומה סתירתו כאלו הוא בעצמו השיג זה בחוש, אחר שהוא מבואר, שאין האב רוצה להנחיל את בניו שקר... **שיראה מכל זה שהקבלה שהיא**

נמשכת מאב לבן ראויה להתקבל, ולפי שאין אפשר לדת האלוקית להתקיים זולתה, צוה עליה הכתוב ואמר "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך"... והזהירה על כבוד ההורים וצוה להעניש בן סורר ומורה, לפי שקבלת האב קרובה למה שהושג בחוש שהאמונה בו מחוייבת, אף על פי שירחקה השכל

1.3

The Medrash Habiur is a compilation of Medrashim of Temani origin. It was compiled by Rav Saadia ben David, in the 15th century. The Medrash explains the juxtaposition of two seemingly unrelated mitzvos, honoring older people and not using any form of divination. What do they have to do with each other?

VAYIKRA - 19:31,32

אל תפנו אל האבת ואל הידענים אל תבקשו לטמאה בהם אני ה' אלקיכם: מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך אני ה':

MEDRASH HABIUR

אל תפנו אל האבת... מפני שיבה תקום - למה נאמר אל תפנו אל האבת ואל הידעונים מפני שיבה תקום, אמר הקב"ה, אל תפנו, אלא אם אתם רוצים שאלו לזקנים וחכמים

Hashem forbids us from using certain means that the nations used to try to predict the future. They did these things to avoid things which they did not want to happen. Right after that, the pasuk commands us to honor our elders, including rising for them. The Medrash explains that the Torah is teaching us that although we are not allowed to use those forbidden means to predict the future, we have another way to get good advice and gain wisdom. We can ask our elders and sages, who have much greater insight than the average person. By honoring them and realizing that they have immense wisdom gleaned from their experiences, we can also in our own way "predict" the future. By listening to what they have to teach us, we can better understand how the world works and be more prepared to face the challenges ahead of us.

1.4

There are many reasons behind the mitzvah to respect elders. Here are the words of the Chinuch, which fit in beautifully with the idea of our lesson.

CHINUCH - 257

משרשי המצוה לפי שעיקר היות האדם נברא בעולם הוא מפני החכמה כדי שיכיר בוראו, על כן ראוי לבני אדם לכבד מי שהשיג אותה, ומזה השורש פירש איסי בן יהודה בגמרא קדושין שאפילו זקן אשמאי, כלומר שאינו חכם הוא בכלל המצוה שראוי לכבדו, מפני שברוב שניו ראה והכיר קצת במעשי השם ובנפלאותיו, ומתוך כך ראוי לכבוד, וזה שאמרו בתנאי שלא יא בעל עבירות, שאם כן מנע עצמו מכבוד

The general point of our existence in this world is to achieve an understanding of Hashem. It makes sense that we should honor the people who have made progress and have so much experience in this "job" that we were all created to do. These are our elders, who have seen so much of the world and have more of an understanding of Hashem's ways!

This idea applies to anyone who lived life with a basic consciousness of Hashem, even a non-Jew. The Gemara relates that Rav Yochanan would stand up for elderly non-Jews, since they too have seen many miracles.

GEMARA KIDDUSHIN - 33A

ר' יוחנן הוה קאי מקמי סבי דארמאי, אמר: כמה הרפתקי עדו עלייהו דהני

RASHI

הרפתקי - מקראות וצרות וראו נסים הרבה ומופתים. עדו עליהן - עברו עליהם

One additional reason to honour elders, even if they don't seem to be special people, is that they must have a zechus to have merited a long life, such as going to shul early!

ONE MINUTE LATE

אמרו ליה לר' יוחנן איכא סבי בבבל, תמה ואמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב, אבל בחוצה לארץ לא, כיון דאמרי ליה מקדמי ומחשכי לבי כנישתא אמר היינו דאהני להו

Rav Yochanan wondered how people merited a long life out of Eretz Yisroel, since the main brachos for a long life are said about keeping mitzvos in Eretz Yisroel. Once they told him they go to shul early and leave late, he understood what merit gave them a long life.

Mr. Deitch is certainly an example of this, he came to shul so early that there was no way for Rabbi Gold to beat him!

SUMMARY

The Torah tells us to speak to our elders. This includes our parents, our grandparents and the older people in our community. They have so much knowledge and experience that we can tap into. This lesson makes it clear that this concept is also necessary for the continuity of Judaism. We showed how this idea can be used to explain an interesting juxtaposition of pesukim. The Chinuch explained that this idea could be the part of the simple explanation for the mitzvah to honor your elders.

DISCUSSION POINTS

1. Can you think of a lesson that you learned from an older relative? Can you share it with us?
2. What are some events in our generation that might connect to events in our parents' and grandparents' generations? What events might hold lessons that we can use in our time? The Holocaust? Living in America when it was hard to keep Shabbos? Living through the wars in Israel? What other events can you think of?

EXERCISES

1. Most of us know elderly people, either in our family or in our community. They have a lot to teach us; make a point this week of asking them about their lives.
2. Standing up for an older person is something that many of us do on a constant basis. Why not think about why we are doing this? When you stand up for an old person this week, think about the ideas in this lesson.

2. MESIRAS NEFESH

Mr. Deitch displayed tremendous mesiras nefesh by putting on tefillin in a concentration camp, every day. He was literally risking his life to do so. What do we know about mesiras nefesh, and how can we apply it to our own lives?

2.1

Mesiras nefesh is the highest level of service to Hashem possible, as seen in the following Gemara: Abbaye explained that a generation in which people are moser nefesh for Hashem far surpasses other generations that don't have that merit, even if the other people are far superior in Torah study!

GEMARA BRACHOS – 20A

אמר ליה רב פפא לאביי: מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא? אי משום תנויי

– בשני דרב יהודה כולי תנויי בניזיקין הוה, ואנן קא מתנינן שיתא סדרי! וכי הוה מטי רב יהודה בעוקצין האשה שכובשת ירק בקדרה ואמרי לה זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים אמר: הויות דרב ושמאל קא חזינא הכא, ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא! ואילו רב יהודה, כי הוה שליף חד מסאניה – אתי מטרא, ואנן קא מצערינן נפשין ומצוח קא צוחינן – ולית דמשגח בן! – אמר ליה: קמאי הוה קא **מסרי נפשייהו אקדושת השם**, אנן לא מסרינן נפשין אקדושת השם

The Gemara in Sanhedrin addresses the exact same issue. The people in that time who seemed to less advanced in Torah learning were the ones who seemed to have more merits. Why was that? The Gemara answer that they had heart. They put their heart into the service of Hashem, and that was what really mattered.

GEMARA SANHEDRIN – 106B

ואנן קא מתנינן בעוקצין תלת סרי מתיבתא, **ורב יהודה שליף מסאני ואתא מטרא, ואנן צוחינן וליכא דמשגח בן. אלא הקדוש ברוך הוא ליבא בעי, דכתיב וה' יראה ללבב**

That statement creates a question: One source defines Rav Yehuda's generation as special because of their sacrifice for Hashem, and another source says that Hashem cares more about how much heart we put into our avodas Hashem. Which one was it? The answer is simple. The willingness to sacrifice shows that one has the most important thing, a heart that is full of love for Hashem. They are one and the same thing.

This brings to mind the statement that Rabbi Akiva made when he was happy to be killed al Kiddush Hashem. He explained to his shocked talmidim that all his life he had wondered how he could possibly demonstrate his love for Hashem, with all his heart, even to the point that he would die for Hashem. So when he was given the chance, he took it with joy. Rabbi Akiva made this connection, that a heart bursting with love for Hashem will gladly give up anything for Him.

GEMARA BRACHOS – 61B

כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו?

The Ran (Rabbeinu Nissim of Girona, 1320 – 1376), aside from his famous work on the Gemara, also wrote many drashos, which he delivered in public. In his drashos, he refers to a Gemara that says that a person may be worth as much as the entire world! He explains that it's hard to believe – and that even if it is theoretically possible, we would never believe that it could be said about us. But it is actually possible!

DRASHOS HARAN - 6

ונוכל מכאן להכיר, איך הצדיק שקול כנגד כל העולם... ולפיכך אמרו רבותינו ז"ל (שבת ל:) מאי כי זה כל האדם, שקול זה כנגד כל העולם, ואמרו כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה. והדמיון ירחיק זה, אבל השכל יאמתנו... ואם יתפתה ויאמר [כי] לא יוכל להשיג זה השלמות כי אם בחכמה יתירה וידיעת התורה על השלמות, נשיבהו אין ספק שתלמוד תורה שכו גדול מאד... ואף על פי כן רואה אני בדברי רבותינו ז"ל שמי שמוסר גופו ונפשו להשם יתברך וחושק בעבודתו, ישיג מדרגה גדולה ממי שיהיה בתכלית החכמה. אמרינן בברכות (כ.). מאי שנא קמאי דמיתרחיש להו ניסא ומאי שנא בתראי דלא מתרחיש להו ניסא, אי משום תנויי וכו', והשיבו רחמנא לבא בעי, הנה ביארו כי אין עיקר המדרגה החכמה, אבל הכונה השלמה במעשים, כי המעשים הטובים אין תכליתם שיעשום הדברים, אבל כוונת הלב בהם

We learn from this Ran that if someone can internalize the message of the first two Gemaras, if he can come to love Hashem to the point that he could be moser nefesh for Him, then that person can be worth the entire world. He doesn't have to be the biggest sage; if his heart is full of love for Hashem and he is ready to do anything for Him, then he is a Gadol.

2.2

Serving Hashem with mesiras nefesh has tremendous effects, not only for the individual, but also for all future generations. The Gemara in Shabbos is very clear about this.

כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות, כגון עבודת כוכבים ומילה - עדיין היא מוחזקת בידם, וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת המלכות, כגון תפילין - עדיין היא מרופה בידם

Rav Tzadok HaKohen of Lublin (1823 – 1900), was one of the most prolific teachers of Chasidus in the nineteenth century. He explains that Hashem does not give a person a typical reward when he is moser nefesh for a mitzvah. Instead, He makes it easier for him to continue being moser nefesh. Through the hardship experienced in keeping the mitzvah, it becomes ingrained in his spiritual DNA, and he will never lose it. The difficult times are an opportunity for people to cement their commitment to Hashem in ways that are impossible when life is easy. In the words of the Zohar, “There is no light that equals the one that comes out of dark!”

■ PRI TZADIK - CHANUKA

בשעה שעמדה יון להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך וזה היה בחודש טבת שמזלו גדי שהוא בחינת החשכות ודייקא אז פעלו בנס על ידי מסירות נפשם להאיר מתוך החושך ביתר שאת על דרך מה שמובא (זוהר ח"ב קפ"ד א) דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא. והיינו כבריינו של עולם וכמו שאמרו (שבת ק"ל). כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה וכו', עדיין היא מוחזקת בידם, והיינו שפעלו על ידי זה דייקא להיות נחקק החוקי חיים בלב

This idea is also found in a sefer by Rav Yosef Gikatilla (1248 - 1305), who wrote a sefer on Kabbalah called Shaarei Orah, which was one of the most widely used Kabbalah sefarim of his time. He also wrote a sefer on mitzvos, which was only published in 1992. In it, he echoes this idea.

■ KLALAI MITZVOS - 344

וכמה שאר צדיקי וחסידי דורות שאלמלא שמסרו עצמן על התורה והמצוות לא נשארו בידינו, ועל הדא גרסינן בראש פרק ר' אליעזר דכלי (שבת קל) תניא רשב"א אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליה בשעת השמד כגון ע"ז עדיין מוחזקת היא בידם וכו'

Interestingly, the Gemara laments that people were not moser nefesh for the mitzvah of tefillin. In truth, a few hundred years ago, many rabbanim bemoaned that many Jews who kept mitzvos in general were not carefully about wearing tefillin every day. In our times, tefillin are becoming much more common. It may be that because of people like Mr. Deitch, who sacrificed for the mitzvah of tefillin, the entire Klal Yisrael has benefited, and our observance of the mitzvah of tefillin is much stronger than it was in the past!

2.3

We can never know the ways of Hashem, but it can be noted that Mr. Deitch exhibited extreme mesiras nefesh, and merited being saved from the concentration camps. There are great sources that show us that one of the side benefits of mesiras nefesh is that it creates merits for a person's protection - for miracles!

Probably the most famous example is the Chanuka story. The Bach explains that Hashem made miracles happen on Chanukah because of the sacrifices of the Chashmonaim.

■ BACH - HILCHOS CHANUKA - 670

וכשחזרו בתשובה למסור נפשם על העבודה הושיעם ה' על ידי כהנים עובדי העבודה בבית ה' על כן נעשה הנס גם כן בנרות תחת אשר הערו נפשם למות על קיום העבודה

Another Torah example of a moser nefesh is Avraham Avinu. Before Hashem ever spoke to him, he chose to be thrown into a fire instead of denying Hashem. He displayed tremendous mesiras nefesh and then merited to be miraculously saved from the fire. It is clear from the rest of the story that the zechus of mesiras nefesh earned him the miracle. Haran also let himself be thrown into the fire rather than deny Hashem. But he did so without mesiras nefesh, since he assumed that he would be saved, like Avraham was. Lacking this zechus, he died in the furnace!

BEREISHIS RABBAH – NOACH 38

נסביה [תרח] ומסריה [לאברהם] לנמרוד, א"ל נסגוד לנורא, א"ל אברהם ונסגוד למיא דמטפין נורא, א"ל נמרוד נסגוד למיא, א"ל אם כן נסגוד לענא דטעין מיא, א"ל נסגוד לענא א"ל אם כן נסגוד לרוחא דמבדר ענא, א"ל נסגוד לרוחא א"ל ונסגוד לבר אינשא דסביל רוחא, א"ל מילין את משתעי אני איני משתחוה אלא לאור, הרי אני משליכך בתוכו, ויבא אל' שאתה משתחוה לו ויצילך הימנו, הוה תמן הרן קאים פלוג, אמר מה נפשך אם נצח אברהם אנא אמר מן דאברהם אנא ואם נצח נמרוד אנא אמר דנמרוד אנא, כיון שירד אברהם לכבשן האש וניצול, אמרין ליה דמאן את, אמר להון מן אברהם אנא, נטלוהו והשליכוהו לאור ונחמרו בני מעין, ויצא ומת על פני תרח אביו

Don't forget that, in the first source, the Gemara explained that the reason that the people of Rav Yehuda's generation merited miracles was because they were moser nefesh.

The Reishis Chochma explains the logic behind this idea. The way to merit miracles is by going against your personal nature. If you do this, then midah k'neged midah, Hashem will change nature for you. He says this idea in the context of Kriyas Yam Suf, where, according to his explanation, the Jews first needed to jump into the sea, to display mesiras nefesh, before Hashem would perform a nature altering miracle for them – splitting the sea.

REISHIS CHOCHMA – AHAVA 8

והטעם שהיו השבטים נוצחין מי יכנס תחלה, מפני שקריעת ים סוף היתה צריכה התעוררות תחתון, וזה שאמר הקב"ה למשה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. ירצה שיתחילו הם לכנס לים, יורה על אמונתם שיקרע להם הים, ובהתעוררות הזו שיתחילו הם, יקרע להם הים... ונלמוד מענין זה, **שמי שהוא רוצה שהקב"ה יעשה עמו נס שהוא שינוי, הטבע צריך שהוא תחלה ישנה טבעו לעבודתו, כענין קריעת ים סוף, שהוא דבר חוץ מן הטבע**

2.4

How can we show mesiras nefesh in our own lives? Baruch Hashem, we live in world that is not as openly hostile to our religion as it was in past generations, and we don't have to sacrifice the way previous generations often did to serve Hashem. How can we connect to the ideals in this lesson?

The answer is that we can show mesiras nefesh constantly. Every day, in Kriyas Shema, we mention mesiras nefesh. We say that we will serve Hashem with our entire souls, with our lives. The Zohar tells us that if we think about it when we say it, and we really commit to giving up our lives for Hashem if we have to, then it won't be just a thought. Hashem will consider it as if we actually did mesiras nefesh!

ZOHAR - BALAK

צריך לשים עצמו תוך אלו שמסרו נפשם על קדוש השם, והיינו ביחוד של שמע ישראל, שכל מי שמשים רצונו כן במקרא הזה נחשב לו כאלו מסר נפשו על קדושת שמו

This idea, which is stated clearly in the Zohar, is something that many of us will find familiar. It is mentioned in halacha, as well. The Mishna Berura rules that we should have this intent when reciting Kriyas Shema: to be willing to give up our lives for Hashem.

MISHNA BERURA – 61:3

באימה ויראה - ונראה דאימה ויראה זו היא באופן זה שיכוין בשעה שהוא קורא את שמע לקבל עליו עול מלכות שמים להיות נהרג על קידוש השם המיוחד דזהו בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך ועל זה אמר הכתוב כי עליך הורגנו כל היום כי אז בכונה זו יקראנה באימה ויראה ורתת וזיע

This daily commitment to mesiras nefesh is key to serving Hashem every day and being ready to fight the Yetzer Hara. The Tanya clearly states that this is why Moshe Rabbeinu told the Jewish nation about the mitzvah of Kriyas Shema in Sefer Devarim, before they entered the land of Israel. They needed to know that the ability to keep Hashem's mitzvos and learn Torah is rooted in remembering that you have to be moser nefesh for Hashem.

ובזה יובן למה צוה משה רבינו ע"ה במשנה תורה לדור שנכנסו לארץ לקרות קריאת שמע פעמים בכל יום לקבל עליו מלכות שמים במסירת נפש והלא הבטיח להם פחדכם ומוראכם יתן ה' וגו' אלא משום שקיום התורה ומצותיה תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה' על יחודו שיהיה קבוע בלבו תמיד ממש יומם ולילה לא ימיש מזכרונו כי בזה יוכל לעמוד נגד יצרו לנצחו תמיד בכל עת ובכל שעה

Rav Shneur Zalman Miliadi, the author of the Tanya, also wrote a lesser known work on the Torah called Torah Ohr. In it, he emphasizes that any time a person makes a sacrifice in order to not give in to his Yetzer Hara, as difficult as it may be, it is a form of mesiras nefesh. This fits very nicely with the first idea of the Tanya. We need the daily reminder of mesiras nefesh in Kriyas Shema to succeed in avodas Hashem, because when we struggle to give up our desires for Hashem, that *is* mesiras nefesh!

TORAH OHR - BESHALACH

בכל דחיה ודחיה שישראל מדחה את תאוות גופו ומקרב לבו לעבודת ה' הרי זה בחינת מסירת הנפש כי מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא

He paraphrases the Gemara's statement that a partial death is similar to a full death. So too, a partial 'killing' of one's desires is similar to giving up one's life.

SUMMARY

The Gemara tells us that the highest level of avodas Hashem is mesiras nefesh, to be willing to sacrifice for Hashem. The most important part of the sacrifice is the love for Hashem that brings you to make it. Mesiras nefesh for a mitzvah burns that mitzvah into our DNA and makes it an inseparable part of our nation. It is also the key to miracles. If we change our nature for Hashem, then He will bend the rules for us. And last but not least, mesiras nefesh doesn't only exist in a life-threatening situation. Any time we don't give in to our yetzer hara, for Hashem's sake, that is mesiras nefesh, and we can think about this every time that we say Shema!

DISCUSSION POINT

Can you be moser nefesh in doing mitzvos as well as in not doing aveiros?

EXERCISES

- 1. Give something up for Hashem. It doesn't have to be big, it doesn't have to be hard. Just find something in your day that you think Hashem would be proud of you for doing - or not doing - and give it up for Him.**
- 2. An oldie but a goodie: When you say Shema every day, have kavana that you love Hashem so much, that you would be willing to give up your life for Him!**